

wg rozdzielnika

Wasze pismo z dnia	Znak sprawy	Nasz znak	Data
05.08.2016 r.	FE-IX.433.1.28.2016		
26.07.2016 r.	TW-PR.40.00122.2016		
29.06.2016 r.	FE-IX.433.1.23.2016	DDD-WL.6933.64.AK.MJ.2016	21 .09.2016 r.

Sprawa: wyjaśnienia w zakresie poddziałania 19.2 „Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020.

Grzegorz Pieniążek

Poniżej przedstawiam odpowiedzi na pytania przekazane przez UM województwa śląskiego oraz województwa małopolskiego (znaki pism jw.) dotyczące poddziałania 19.2 „Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność” objętego PROW na lata 2014-2020. Jednocześnie przekazuję Państwu zagadnienia, przygotowane w oparciu o pytania pracowników UM oraz LGD zadane podczas szkoleń dotychczas przeprowadzonych przez DDD ARiMR w zakresie ww. poddziałania.

Ponadto uprzejmie informuję, że w związku z wejściem w życie zmiany rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 24 września 2015 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach poddziałania „Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020 – bez tzw. przepisów przejściowych, konieczna była aktualizacja części odpowiedzi.

PYTANIE NR 1

Zgodnie z zapisami LSR pomoc na operacje w zakresie podejmowania działalności gospodarczej przyznawana jest w wysokości 70 tys. zł. W związku z powyższym, proszę o informację, czy we wniosku o przyznanie pomocy można uwzględnić koszty przekraczające kwotę dofinansowania? Na przykład wniosek o przyznanie pomocy obejmuje zakup maszyny za kwotę 80 tys. zł, z czego 10 tys. zł będzie stanowił koszt, który musi ponieść Wnioskodawca ze względu na limit dofinansowania wskazany w LSR.

Co w sytuacji jeżeli podczas oceny wniosku o przyznanie pomocy jakiś koszt zostanie uznany przez SW za niekwalifikowalny i automatycznie kwota projektu zmniejszy się np. do 65 tys. zł? Czy taki wniosek zostanie odrzucony ze względu na fakt, że w LSR określona została kwota pomocy na poziomie 70 tys. zł?

Odpowiedź:

Planowana przez podmiot ubiegający się o przyznanie pomocy operacja powinna stanowić zamkniętą całość, a planowane do poniesienia koszty powinny być uzasadnione, m.in. ze względu na zakres planowanej do realizacji operacji oraz racjonalne. Biorąc pod uwagę powyższe nie ma przeciwwskazań, aby ww. podmiot mógł wykazać we wniosku o przyznanie pomocy koszty operacji przekraczające kwotę pomocy określoną w LSR. Zgodnie z Wytyczną nr 2/1/2016 w zakresie jednolitego i prawidłowego wykonywania przez lokalne grupy działania zadań związanych z realizacją strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność w ramach działania „Wsparcie dla rozwoju lokalnego w ramach inicjatywy LEADER” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 (dalej zwana „Wytyczną 2/1/2016”) – jeśli wnioskowana kwota premii będzie wyższa od określonej w LSR – LGD ustala kwotę wsparcia na poziomie określonym w LSR.

W odniesieniu do drugiej części pytania uprzejmie informuję, iż zgodnie z § 5 ust. 4 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 24 września 2015r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach poddziałania „Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 (Dz. U. poz. 1570, z późn. zm.), zwanego dalej „rozporządzeniem”, pomoc na operację (...) jest przyznawana, jeżeli biznesplan jest racjonalny i uzasadniony zakresem operacji, a w szczególności, jeżeli suma kosztów planowanych do poniesienia w ramach tej operacji, ustalona z uwzględnieniem wartości rynkowej tych kosztów jest nie niższa niż 70% kwoty, jaką można przyznać na tę operację.

Powyższe oznacza, że pomoc będzie mogła być przyznana, o ile suma kosztów planowanych do poniesienia w ramach tej operacji (racjonalnych i uzasadnionych zakresem operacji) nie będzie niższa niż 70% kwoty określonej w LSR.

Przykład:

Kwota premii określona w LSR	Kwota kosztów określona w biznesplanie / WoPP	Kwota wnioskowana	Kwota przyznana przez LGD	Koszty uznane przez UM za zasadne i racjonalne	Koszty stanowią % kwoty wsparcia określonej w LSR	Czy pomoc może zostać przyznana?	Kwota przyznanej pomocy przez UM
70 000 zł	60 000 zł	70 000 zł	70 000 zł	45 000 zł	64,29%	NIE	
70 000 zł	70 000 zł	70 000 zł	70 000 zł	55 000 zł	78,57%	TAK	70 000 zł
100 000 zł	82 000 zł	100 000 zł	100 000 zł	71 000 zł	71%	TAK	100 000 zł
100 000 zł	120 000 zł	120 000 zł	100 000 zł	120 000 zł	120 %	TAK	100 000 zł

PYTANIE NR 2

- Czy osoba ubezpieczona w KRUS, zakładając firmę w branży produkcji artykułów lub produkcji napojów, spełnia kryteria przyznania pomocy w zakresie podejmowania działalności gospodarczej, jeżeli będzie ubezpieczona na tzw. „podwójnym KRUS-ie”? Czy konieczne będzie przejście na ubezpieczenie w ZUS?
- Czy osoba ubezpieczona w KRUS kwalifikuje się do uzyskania dotacji w ramach zakresu wsparcia związanego z „podejmowaniem działalności gospodarczej”?

Odpowiedź:

Zgodnie z § 5 ust. 1 pkt 1 lit. a) rozporządzenia – pomoc na operację w zakresie podejmowania działalności gospodarczej jest przyznawana, jeżeli podmiot ubiegający się o jej przyznanie nie podlega ubezpieczeniu społecznemu rolników z mocy ustawy i w pełnym zakresie, chyba że podejmuje działalność gospodarczą sklasyfikowaną w przepisach rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 24 grudnia 2007 r. w sprawie Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD) (Dz. U. Nr 251, poz. 1885 oraz z 2009 r. Nr 59, poz. 489) jako produkcja artykułów spożywczych lub produkcja napojów.

W związku z powyższym osoba fizyczna ubezpieczona z mocy ustawy i w pełnym zakresie w KRUS, która planuje podjęcie działalności gospodarczej w branży produkcji artykułów lub produkcji napojów, może ubiegać się o wsparcie na podejmowanie działalności gospodarczej.

Dodatkowo należy zauważyć, że przejście na ubezpieczenie w ZUS będzie determinowane indywidualną sytuacją finansowo-prawną beneficjenta. Mając na uwadze konieczność wykazania uzasadnienia ekonomicznego operacji, konieczna może się okazać zamiana ubezpieczyciela z KRUS na ZUS.

PYTANIE NR 3

- Czy organizacja pozarządowa prowadząca nieodpłatną działalność statutową może ubiegać się o wsparcie w ramach tworzenia lub rozwoju inkubatorów przetwórstwa lokalnego produktów rolnych?
- Czy ośrodek kultury, który posiada osobowość prawną oraz prowadzi działalność gospodarczą potwierdzoną zapisami w statucie § 8 pkt 9 „prowadzenie działalności handlowej oraz różnych form działalności gospodarczej” oraz § 8 pkt 12 „świadczenie usług gastronomicznych”, a ponadto realizuje działania w zakresie żywności zgodnie z § 7 ust. 2 pkt 6 Statutu: „Zaspokajanie potrzeb dzieci i młodzieży poprzez stworzenie możliwości dożywiania w przedszkolach i szkołach prowadzonych przez Gminę Korzenna”, oraz spełnia wymogi związane z tą działalnością może założyć inkubator? Jako instytucja kultury ośrodek kultury widnieje w rejestrze instytucji kultury prowadzonej przez Wójta i na tej podstawie na nadany REGON i prowadzi działalność.

Odpowiedź:

Pomoc jest przyznawana m.in. na operację w zakresie rozwoju przedsiębiorczości na obszarze wiejskim objętym strategią rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność poprzez tworzenie lub rozwój inkubatorów przetwórstwa lokalnego produktów rolnych będących **przedsiębiorstwami spożywczymi w rozumieniu art. 3 pkt 2 rozporządzenia (WE) nr 178/2002 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 28 stycznia 2002 r. ustanawiającego ogólne zasady i wymagania prawa żywnościowego, powołujące Europejski Urząd ds. Bezpieczeństwa Żywności oraz ustanawiające procedury w zakresie bezpieczeństwa żywności**), w których jest wykonywana działalność w zakresie produkcji, przetwarzania lub dystrybucji żywności pochodzenia roślinnego lub zwierzęcego lub wprowadzania tej żywności na rynek, jeżeli podstawą działalności wykonywanej w tym inkubatorze jest przetwarzanie żywności – oraz:

- 1) podmiotowi ubiegającemu się o jej przyznanie nie została dotychczas przyznana pomoc na operację w zakresie określonym w § 2 ust. 1 pkt 2 lit. a lub c rozporządzenia, której przedmiotem jest działalność gospodarcza sklasyfikowana w przepisach rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 24 grudnia 2007 r. w sprawie Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD) jako produkcja artykułów spożywczych lub produkcja napojów;
- 2) operacja zakłada korzystanie z infrastruktury inkubatora przetwórstwa lokalnego przez podmioty inne niż ubiegający się o przyznanie pomocy.

Jeżeli podmiot ubiegający się o przyznanie pomocy będzie spełniał wyżej przywołaną definicję **przedsiębiorstwa spożywczego**, przy uwzględnieniu innych wymagań wynikających z powszechnie obowiązującego w Polsce prawa – będzie mógł uzyskać wsparcie na tworzenie lub rozwój inkubatorów przetwórstwa lokalnego produktów rolnych.

PYTANIE NR 4

Na podstawie umowy przyznania pomocy na rozwijanie działalności par. 14 pkt 5: „Złożony przez Beneficjenta wniosek o zmianę umowy będzie podlegał rozpatrzeniu, jeżeli wraz z wnioskiem zostanie złożona opinia organu decyzyjnego LGD potwierdzająca, że wnioskowana przez Beneficjenta zmiana jest zgodna z LSR oraz kryteriami wyboru operacji stosowanymi przy wyborze tej operacji do finansowania/kryteriami, w oparciu o które dokonano wyboru operacji własnej LGD”. Zgodnie z Regulaminem Rady Stowarzyszenia Partnerstwa Północnej Jury, (...) „kompetencją Rady jest wybór operacji (...), które mają być realizowane w ramach w ramach LSR oraz ustalenie kwoty wsparcia”. W jakiej formie ma być potwierdzona opinia przez Radę? W jakich konkretnych przypadkach (jakie zmiany umowy) predestynują do tego by Rada wydawała opinię?

Odpowiedź:

Zgodnie z postanowieniami umowy o przyznaniu pomocy złożony przez Beneficjenta wniosek o zmianę umowy będzie podlegał rozpatrzeniu, jeżeli wraz z wnioskiem zostanie złożona opinia organu decyzyjnego LGD potwierdzająca, że wnioskowana przez Beneficjenta zmiana jest zgodna z LSR oraz

kryteriami wyboru operacji stosowanymi przy wyborze tej operacji do finansowania / kryteriami, w oparciu o które dokonano wyboru operacji własnej LGD.

Zgodnie z Wytyczną 2/1/2016 – LGD powinna uregulować w swoich procedurach zasady podejmowania uchwał w powyższym zakresie.

Jeśli proponowana przez Beneficjenta zmiana umowy nie ma wpływu na ocenę wg lokalnych kryteriów wyboru, a LGD w swoich procedurach określiła możliwość wydania opinii bez konieczności podejmowania w takich przypadkach Uchwały Rady – wydaje się możliwe przedłożenie opinii podpisanej przez upoważnionego przedstawiciela Rady. Jednakże, w przypadku kiedy opinia taka, będzie powodowała konieczność dokonania ponownej oceny przez organ LGD - powinna być przekazana w formie Uchwały. Powyższe powinno wynikać z procedur przyjętych przez LGD.

PYTANIE NR 5

Na podstawie umowy przyznania pomocy na podejmowanie działalności gospodarczej Agencja wypłaca środki finansowe z tytułu pierwszej transzy pomocy, jeżeli Beneficjent:

- 1) podjął we własnym imieniu działalność gospodarczą, do której stosuje się przepisy ustawy o swobodzie działalności gospodarczej;*
- 2) dokonał zgłoszenia działalności gospodarczej do właściwych rejestrów*
- 3) zgłosił się do ubezpieczenia społecznego, o którym mowa w § 5 pkt 4 (utworzenie, najpóźniej do dnia złożenia wniosku o płatność drugiej transzy pomocy, w przeliczeniu na pełne etaty średnioroczne co najmniej ... miejsc pracy) (...)*

Dlaczego rejestracja ma być już na etapie składania wniosku o I transzę. Wniosek o I transzę składa się w terminie 1 miesiąca od podpisania umowy, jest to krótki czas na rejestrację działalności, jej uruchomienie, (uruchomienie działalności gospodarczej będzie wiązało się z obciążeniami ZUS, beneficjent pozyskując środki na uruchomienie działalności de facto nie będzie mógł jej uruchomić i osiągać zysków), czy traktując premie jako ryczałt jest możliwe rozliczenie chociażby kosztów ponoszenia ZUS-u jako kosztów kwalifikowalnych.

Odpowiedź:

W przypadku przyznania pomocy na operację w zakresie podejmowania działalności gospodarczej wypłata pierwszej transzy pomocy, zgodnie z przepisami rozporządzenia (§ 29 ust 1 pkt 1 rozporządzenia w związku z § 27 ust. 1a pkt 1 rozporządzenia), jest uzależniona m.in. od podjęcia przez Beneficjenta (...) *we własnym imieniu działalności gospodarczej, do której stosuje się przepisy ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej, oraz*

- a) zgłoszenia beneficjenta do ubezpieczenia emerytalnego, ubezpieczeń rentowych i ubezpieczenia wypadkowego na podstawie przepisów o systemie ubezpieczeń społecznych z tytułu wykonywania tej działalności, lub*
- b) utworzenia co najmniej jednego miejsca pracy w przeliczeniu na pełne etaty średnioroczne, gdy jest to uzasadnione zakresem realizacji operacji, zatrudnienia osoby, dla której zostanie utworzone to miejsce pracy, na podstawie umowy o pracę, a także utrzymania utworzonych miejsc pracy do dnia, w którym upłyne 2 lata od dnia wypłaty płatności końcowej.*

W związku z powyższym, wzór umowy o przyznaniu pomocy na operację w zakresie podejmowania działalności gospodarczej zawiera postanowienia zgodne z przepisami prawa powszechnie obowiązującego.

Odpowiadając na drugą część pytania należy podkreślić, iż koszty w ramach operacji polegającej na podejmowaniu działalności gospodarczej mają mieścić się w zakresie kosztów, o których mowa w § 17 ust. 1 rozporządzenia, który nie obejmuje kosztów bieżących. Stosownie do art. 61 rozporządzenia 1305/2013¹ kosztami bieżącymi są: *koszty operacyjne; kosztów personelu; koszty szkolenia; koszty związane z kształtowaniem wizerunku; koszty finansowe lub koszty związane z tworzeniem sieci kontaktów.*

¹ Zgodnie z art. 61 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1305/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) i uchylającym rozporządzenie Rady (WE) nr 1698/2005, zwanego dalej „rozporządzeniem 1305/2013”,

Wyjątkiem jest podnoszenie kompetencji osób realizujących operacje (§ 2 ust. 1 pkt. 2 rozporządzenia) oraz wynagrodzenia i inne świadczenia, o których mowa w Kodeksie pracy, związane z pracą pracowników beneficjenta, a także inne koszty ponoszone przez beneficjenta na podstawie odrębnych przepisów w związku z zatrudnieniem tych pracowników – w przypadku operacji w zakresie określonym w § 2 ust. 1 pkt 2 lit. b i pkt 3 rozporządzenia.

Składki ZUS stanowią bieżące koszty operacyjne związane z prowadzeniem działalności gospodarczej, dlatego nie mogą być kosztem stanowiącym podstawę do wyliczenia kwoty premii.

PYTANIE NR 6

Czy jest możliwe rozwijanie działalności gospodarczej w ramach tego samego kodu PKD, w ramach którego prowadzona jest działalność gospodarcza.

Odpowiedź:

Pomoc na operację w zakresie, o którym mowa w § 2 ust.1 pkt 2 lit. c rozporządzenia (rozwijanie działalności gospodarczej) może zostać przyznana na realizację inwestycji w zakresie:

- a) rozszerzenia przez przedsiębiorcę dotychczasowej działalności o dodatkowy kod PKD (np. przedsiębiorca prowadzi działalność produkcyjną w branży spożywczej, a w ramach realizacji operacji zamierza uruchomić „nową” działalność w obszarze, np. doradztwa dla producentów rolnych),
- b) zwiększenia intensywności działalności w ramach dotychczasowego kodu PKD (np. przedsiębiorca prowadzi działalność produkcyjną w branży spożywczej, a w ramach realizacji operacji zamierza zakupić i uruchomić dodatkową linię produkcyjną).

W związku z powyższym, pomoc na rozwijanie działalności gospodarczej może zostać przyznana na operację zakładającą inwestycję w „ramach dotychczasowego kodu PKD”. W takim przypadku podmiot ubiegający się o przyznanie pomocy powinien wykazać w biznesplanie m.in. że inwestycja będzie uzasadniona ekonomicznie, tj. planowane nakłady inwestycyjne zostaną zrównoważone przez przyrost przychodów w ramach dotychczasowej działalności.

PYTANIE NR 7

Czy w ramach sięgania po środki na podejmowanie czy rozwijanie działalności gospodarczej w przypadku działalności o charakterze sezonowym można tą działalność zawieszać z uwagi na sezonowość? Jeśli tak, to jak będzie weryfikowane średnioroczne zatrudnienie i trwałość operacji? Zgodnie z § 11 pkt 2 umowy przyznania pomocy na podejmowanie działalności gospodarczej zwrot wypłaconej pomocy następuje w przypadku niewykonywania działalności gospodarczej co najmniej przez okres 2 lat od dnia wypłaty płatności końcowej – zwrotowi podlega 100% kwoty wypłaconej pomocy. Jak wobec powyższego liczyć te 2 lata?

Odpowiedź:

Beneficjent, któremu zostanie wypłacona pomoc na operację ramach podejmowania działalności gospodarczej (§ 2 ust.1 pkt 2 lit. a rozporządzenia) albo rozwijania działalności gospodarczej (§ 2 ust.1 pkt 2 lit. c rozporządzenia) powinien realizować zobowiązania określone w umowie o przyznaniu pomocy m.in. w zakresie:

- a) utrzymania średniorocznego stanu zatrudnienia w okresie zakreślonym postanowieniami tej umowy oraz
- b) wykonywania działalności gospodarczej.

Pomimo, iż ustawa z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (Dz.U. 2015, poz. 584) przewiduje możliwość zawieszenia wykonywania działalności gospodarczej przez przedsiębiorców będących osobami fizycznymi oraz określa okoliczności, w jakich można zawiesić działalność, jednak przedsiębiorca będący Beneficjentem poddziałania 19.2 nie może dokonać zawieszenia wykonywania działalności gospodarczej w trybie określonym ww. ustawie, nawet w przypadku prowadzenia działalności sezonowej. Nie pozwalają na to zobowiązania zawarte w umowie o przyznaniu pomocy.

Jednocześnie jeśli w ramach działalności wykonywanej sezonowo nie jest zasadne zatrudnienie pracowników w tzw. „martwym okresie”, możliwe jest ograniczenie zatrudnienia w tym okresie (np. przez kilka miesięcy w roku). W takiej sytuacji Beneficjent powinien w pozostałych miesiącach roku

zatrudniać odpowiednio zwiększoną liczbę pracowników, tak aby zapewnić średniorocznie stan zatrudnienia wynikający z postanowień zawartej umowy o przyznaniu pomocy.

W odniesieniu do okresu, w jakim Beneficjent powinien zapewnić utrzymanie średniorocznego stanu zatrudnienia na poziomie określonym w umowie o przyznaniu pomocy – informuję, że termin ten zaczyna swój bieg odpowiednio od dnia wypłaty drugiej transzy pomocy (podejmowanie działalności gospodarczej) albo płatności końcowej (rozwijanie działalności gospodarczej) rozumianej jako dzień dokonania przez Agencję płatności na rzecz Beneficjenta i wynosi:

- a) 2 lata – w przypadku podejmowania działalności gospodarczej,
- b) 3 lata – w przypadku rozwijania działalności gospodarczej.

PYTANIE NR 8

Jaki jest okres trwałości operacji w przypadku utrzymania miejsc pracy przy rozwijaniu działalności gospodarczej, jeśli beneficjent składa wniosek na rozwój działalności do kwoty 25 000,00 zł.

Odpowiedź:

Zgodnie z § 7 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia pomoc na operację w zakresie rozwijania działalności gospodarczej jest przyznawana, jeżeli operacja zakłada *utworzenie co najmniej jednego miejsca pracy (...) oraz utrzymanie miejsc pracy, w tym miejsc pracy, które zostaną utworzone w ramach realizacji operacji, do dnia, w którym upłynie 3 lata od dnia wypłaty płatności końcowej.*

Jednocześnie § 7 ust. 2 rozporządzenia wskazuje, że przepisu § 7 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia nie stosuje się, jeżeli suma kwot pomocy przyznanej jednemu podmiotowi na dotychczas realizowane operacje oraz kwoty pomocy, o której przyznanie podmiot ten ubiega się na realizację danej operacji, nie przekracza 25 tys. zł.

Pomimo jednak, że na gruncie przepisów rozporządzenia – wprost nie wynika obowiązek, o którym mowa powyżej – to beneficjent może być zobowiązany do utworzenia miejsca pracy, jeśli dana LGD określiła taki wymóg w swojej LSR.

PYTANIE NR 9

Jaki jest maksymalny poziom wkładu rzeczowego w stosunku do operacji na podejmowanie działalności gospodarczej, rozszerzanie działalności gospodarczej, pozostałych operacji konkursowych?

Odpowiedź:

Zgodnie z przepisami rozporządzenia pomoc na operację:

- a) w zakresie innym niż podejmowanie działalności gospodarczej, jest przyznawana w formie refundacji kosztów kwalifikowalnych określonych w § 17 rozporządzenia, zgodnie z którym do kosztów kwalifikowalnych zalicza się także wartość wkładu rzeczowego (§ 17 ust 2 i 3 rozporządzenia), o którym mowa w art. 69 ust. 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) NR 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. *ustanawiające wspólne przepisy dotyczące EFRR, EFS, FS, EFROW oraz EFMR oraz ustanawiające przepisy ogólne dotyczące EFRR, EFS, FS i EFMR oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006, zwanego dalej „rozporządzeniem 1303/2013”;*
- a) w zakresie podejmowania działalności gospodarczej jest przyznawana, o ile m.in. (§ 5 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia) *koszty planowane do poniesienia w ramach operacji mieszczą się w zakresie kosztów, o których mowa w § 17 ust. 1 rozporządzenia oraz nie są kosztami inwestycji polegającej na budowie albo przebudowie liniowych obiektów budowlanych w części dotyczącej realizacji odcinków zlokalizowanych poza obszarem wiejskim objętym LSR.*

Wobec tego dla operacji w zakresie podejmowania działalności gospodarczej – kosztem planowanym do poniesienia **nie może być** wkład rzeczowy.

W wyjątku podejmowania działalności gospodarczej *wkłady rzeczowe w formie robót budowlanych, towarów, usług, gruntów i nieruchomości, w przypadku których nie dokonano żadnych płatności w gotówce potwierdzonych fakturami lub dokumentami o równoważnej wartości dowodowej, mogą stanowić wydatki kwalifikowalne m.in. jeżeli (art. 69 ust. 1 rozporządzenia 1303/2013):*

- a) wydatki publiczne wypłacane na rzecz operacji obejmujące wkłady rzeczowe nie przekraczają łącznych wydatków kwalifikowanych, z wyłączeniem wkładów rzeczowych, na zakończenie operacji;
- b) wartość przypisana wkładom rzeczowym nie przekracza kosztów ogólnie przyjętych na danym rynku;
- c) wartość i dostarczenie wkładów rzeczowych mogą być poddane niezależnej ocenie i weryfikacji;
- d) w przypadku udostępnienia gruntu lub nieruchomości można dokonać płatności w gotówce do celów umowy leasingu o nominalnej rocznej wartości nieprzekraczającej jednej jednostki waluty państwa członkowskiego;
- e) w przypadku wkładów rzeczowych w formie nieodpłatnej pracy wartość takiej pracy jest określana z uwzględnieniem zweryfikowanego czasu poświęconego na pracę i wysokości wynagrodzenia za pracę równoważną.

Jednocześnie należy pamiętać, że planowane do poniesienia koszty powinny być uzasadnione, m.in. ze względu na zakres planowanej do realizacji operacji oraz racjonalne. Ocena, czy w ramach operacji wkład rzeczowy będzie mógł być kosztem kwalifikowalnym, jest oceną indywidualną, podejmowaną na podstawie dokumentacji zgromadzonej w sprawie.

PYTANIE NR 10

Plan szkoleń dla pracowników LGD, członków Rady i Zarządu – czy mają być szkolenia certyfikowane? Czy można zaliczyć realizację szkolenia bezkosztowo, mimo iż zostały założone koszty w Planie Szkoleń? Czy udział w szkoleniach dla pracowników, zarządu, rady może być potwierdzany przez wydanie zaświadczenia czy też potwierdzenie kosztów przejazdu?

Odpowiedź:

Szkolenia, o których mowa w pytaniu – nie mogą być kosztem kwalifikowalnym operacji realizowanej w ramach poddziałania 19.2.

Ww. szkolenia mogą jednak stanowić element operacji w ramach poddziałania 19.4 *Wsparcie na rzecz kosztów bieżących i aktywizacji*. Szkolenia dedykowane pracownikom LGD, członkom Rady i Zarządu mają na celu rozwój umiejętności i podniesienie ich kwalifikacji zawodowych. W przyjętych zasadach wdrażania PROW na lata 2014-2020 nie zostało wskazane (zawężone), że szkolenia te mają mieć charakter certyfikowanych (prowadzone wyłącznie przez firmy certyfikowane). Należy jednak mieć na uwadze, że zakres tematyczny szkoleń musi wynikać z potrzeb związanych z wdrażaniem LSR, zaś ich wykonawcy powinni posiadać doświadczenie i kwalifikacje pozwalające na przekazanie rzetelnej wiedzy umożliwiającej LGD sprawne wdrażanie strategii.

PYTANIE NR 11

Czy osoba deklarująca chęć rezygnacji z ubezpieczenia społecznego rolników i chcąc podjąć działalność gospodarczą może skorzystać z premii? W jakim czasie przed złożeniem wniosku musi zrezygnować z ubezpieczenia?

Odpowiedź:

Zgodnie z § 5 ust. 1 pkt 1 lit a) rozporządzenia – pomoc na operację w zakresie podejmowania działalności gospodarczej jest przyznawana, jeżeli podmiot ubiegający się o jej przyznanie nie podlega ubezpieczeniu społecznemu rolników z mocy ustawy i w pełnym zakresie, chyba że podejmuje działalność gospodarczą sklasyfikowaną w przepisach rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 24 grudnia 2007 r. w sprawie Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD) (Dz. U. Nr 251, poz. 1885 oraz z 2009 r. Nr 59, poz. 489) jako produkcja artykułów spożywczych lub produkcja napojów.

Warunkiem uzyskania wsparcia jest przedstawienie Zaświadczenia wydanego nie wcześniej niż 1 miesiąc przed dniem złożenia wniosku o przyznanie pomocy przez Kasę Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego (KRUS) o niefigurowaniu w ewidencji osób ubezpieczonych albo Zakład Ubezpieczeń Społecznych (ZUS) potwierdzające fakt podlegania ubezpieczeniu społecznemu, z zastrzeżeniem, iż wymóg ten nie dotyczy podejmowania działalności w zakresie produkcji artykułów spożywczych lub produkcji napojów.

Wobec powyższego warunek nie podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników z mocy ustawy i w pełnym zakresie – będzie weryfikowany na podstawie załączonego do ww. wniosku Zaświadczenia.

PYTANIE NR 12

Jeśli beneficjent chce sięgnąć po środki na podejmowanie działalności gospodarczej w ramach poddziałania „Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność” to jeśli w przeszłości pozyskał środki na podejmowanie działalności np. z Urzędu Pracy to czy ta sytuacja dyskwalifikuje go z grona beneficjentów?

Odpowiedź:

Zgodnie z § 5 ust. 1 pkt 1 lit a) rozporządzenia – pomoc na operacje w zakresie podejmowania działalności gospodarczej jest przyznawana, m.in. jeżeli podmiot ubiegający się o jej przyznanie w okresie 2 lat poprzedzających dzień złożenia wniosku o przyznanie tej pomocy nie wykonywał działalności gospodarczej, do której stosuje się przepisy ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej, w szczególności nie był wpisany do Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej – **i nie została mu dotychczas przyznana pomoc na operację w tym zakresie.**

Wobec tego podmiotowi, który będzie ubiegał się o wsparcie na podejmowanie działalności gospodarczej – pomoc w tym zakresie (na podejmowanie działalności gospodarczej) może być przyznana tylko raz w okresie realizacji PROW na lata 2014-2020.

Jednocześnie, jeśli podmiot ubiegający się o przyznanie pomocy w ostatnich dwóch latach poprzedzających złożenie wniosku uzyskał pomoc na podjęcie działalności gospodarczej – nie będzie możliwe przyznanie premii.

PYTANIE NR 13

Co w sytuacji jeśli osoba, która uzyskała premię po dwóch latach zawiesi działalność gospodarczą? Jak wtedy liczony jest okres trwałości projektu?

Odpowiedź:

Pytanie nie precyzuje, czy beneficjent zawiesi swą działalność po dwóch latach od przyznania pomocy, czy po dwóch latach od wypłaty drugiej transzy pomocy.

W pierwszym przypadku nie jest to dopuszczalne pomimo, ustawa z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej przewiduje możliwość zawieszenia wykonywania działalności gospodarczej przez przedsiębiorców będących osobami fizycznymi oraz określa okoliczności, w jakich można zawiesić działalność – to przedsiębiorca będący Beneficjentem poddziałania 19.2 – nie może dokonać zawieszenia wykonywania działalności gospodarczej w trybie określonym ww. ustawie – nawet w przypadku działalności sezonowej.

W przypadku zawieszenia działalności gospodarczej po 2 latach od dnia wypłaty drugiej transzy pomocy – należy uznać, że Beneficjent spełnił warunek określony w tym zakresie w umowie o przyznaniu pomocy.

PYTANIE NR 14

Czy osoba, która od 31.10.2015 przestała być współnikiem spółki z o.o. może ubiegać się o wsparcie w zakresie podejmowania działalności? (osoba ta zasiadała w zarządzie spółki, posiadała 50% udziałów).

Odpowiedź:

Zgodnie z § 5 ust. 1 pkt 1 lit a) rozporządzenia pomoc na operacje w zakresie podejmowania działalności gospodarczej jest przyznawana, jeżeli podmiot ubiegający się o jej przyznanie w okresie dwóch lat poprzedzających dzień złożenia wniosku o przyznanie pomocy nie wykonywał działalności gospodarczej, do której stosuje się przepisy ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej i nie została mu dotychczas przyznana pomoc na operację w tym zakresie.

Przedsiębiorcą w rozumieniu ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej jest osoba fizyczna, osoba prawna i jednostka organizacyjna niebędąca osobą prawną, której odrębna ustawa przyznaje zdolność prawną, wykonująca we własnym imieniu działalność gospodarczą.

Wspólnik spółki z ograniczoną odpowiedzialnością nie jest przedsiębiorcą w rozumieniu ww. ustawy, nie jest więc podmiotowo wykluczony z możliwości ubiegania się o przyznanie pomocy na podejmowanie działalności gospodarczej.

PYTANIE NR 15

Czy w ramach kosztów kwalifikowalnych można zaliczyć koszty leasingu?

Odpowiedź:

Koszty leasingu nie zostały wymienione w rozporządzeniu, w związku z powyższym nie stanowią kosztów kwalifikowalnych.

PYTANIE NR 16

Czy fundacja, która będzie aplikowała po środki w ramach rozwoju działalności musi mieć jako fundacja staż 1 roku, czy powinna mieć wpis w KRS o możliwości prowadzenia działalności od co najmniej od 1 roku? Rozumiemy, że w takim przypadku próg dofinansowania jest na poziomie 70% (jako przedsiębiorca), a nie jak w przypadku naszego LGD dla NGO – 95%?

Odpowiedź:

Zgodnie z § 7 ust. 1 rozporządzenia – pomoc na operację w zakresie rozwijania działalności gospodarczej przyznawana jest, jeżeli podmiot ubiegający się o jej przyznanie w okresie 3 lat poprzedzających dzień złożenia wniosku o przyznanie pomocy wykonywał łącznie przez co najmniej 365 dni działalność gospodarczą, do której stosuje się przepisy ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej oraz nadal tę działalność wykonuje.

Oznacza to, że na etapie składania wniosku o przyznanie pomocy podmiot ubiegający się o jej przyznanie będzie musiał wykazać, że prowadził działalność gospodarczą w ww. okresie oraz nadal ją wykonuje.

Dodatkowo, w przypadku podmiotu jakim jest fundacja, możliwość prowadzenia działalności gospodarczej musi zostać przewidziana w jej statucie. Ponadto, zgodnie z art. 50 ustawy z dnia 10 sierpnia 1997 r. o Krajowym Rejestrze Sądowym (Dz. U. 2007 r. Nr 168 poz. 1186), w przypadku podjęcia przez fundację działalności gospodarczej, jest ona zobowiązana dokonać wpisu do rejestru przedsiębiorców w KRS.

Jeśli Fundacja prowadzi działalność gospodarczą i będzie ubiegać się o wsparcie na jej rozwijanie – intensywność pomocy może wynosić maksymalnie do 70% kosztów kwalifikowalnych operacji.

PYTANIE NR 17

- *Rozporządzenie zmieniające wprowadza dodatkowe obowiązki dla osób rozpoczynających działalność, tj. obowiązek opłaty składek do ZUS lub stworzenie co najmniej miejsca pracy w wymiarze co najmniej 1 etatu. Czy dopuszczalna jest sytuacja, gdy wnioskodawca będąc zatrudnionym w jakimś miejscu pracy w wymiarze 1 etatu, podejmuje we własnym imieniu działalność i opłaca dobrowolne składki ZUS (co jest zgodnie z inf. pozyskaną z ZUS możliwe, w przypadku złożenia deklaracji o dobrowolnym opłacaniu składek ZUS), a jeśli zdecyduje się na wersję 2 czyli stworzenie miejsca pracy, czy wówczas może zatrudnić 2 osoby, np. w wymiarze ½ etatu każda, w sytuacji gdy są zatrudnione w innym zakładzie pracy na umowę o pracę, czy te osoby muszą być niepracujące?*
- *Czy o dofinansowanie w ramach podejmowania działalności gospodarczej może ubiegać się osoba zatrudniona na podstawie umowy o pracę?*

Odpowiedź:

Zgodnie z rozporządzeniem (§ 5 ust 1 pkt 2 rozporządzenia) – podmiot ubiegający się o przyznanie pomocy jest zobowiązany podjąć we własnym imieniu działalność gospodarczą, do której stosuje się przepisy ustawy z dnia 2 lipca 2004 roku o swobodzie działalności gospodarczej i ją wykonywać do dnia, w którym upłynie dwa lata od dnia wypłaty płatności końcowej oraz:

- a) dokonać zgłoszenia na podstawie przepisów o systemie ubezpieczeń społecznych (w zakresie ubezpieczenia emerytalnego, ubezpieczeń rentowych i ubezpieczenia wypadkowego) z tytułu wykonywania tej działalności i podlegać tym ubezpieczeniom do dnia w którym upłynie 2 lata od dnia wypłaty płatności końcowej, lub
- b) utworzyć co najmniej jedno miejsce pracy w przeliczeniu na pełne etaty średnioroczne, gdy jest to uzasadnione zakresem realizacji operacji, tj. zatrudnić osobę, dla której zostanie utworzone to

miejsce pracy, na podstawie umowy o pracę a także utrzymać utworzone miejsca pracy do dnia, w którym upłyne 2 lata od dnia wypłaty płatności końcowej.

Stosownie do pytania, opierając się na gruncie przepisów rozporządzenia – warunek będzie spełniony jeśli Beneficjent:

- dokona zgłoszenia na podstawie przepisów o systemie ubezpieczeń społecznych w ww. zakresach albo
- będzie zatrudniać np. dwie osoby na podstawie umowy o pracę w ww. okresie w wymiarze ½ etatu każda.

PYTANIE NR 18

- *Czy zatrudnienie np. żony (domownika prowadzącego wspólne gospodarstwo) będzie traktowane jako stworzenie miejsca pracy? Do jakiej definicji osoby współpracującej się odwołać, czy kwestie wspólnego zamieszkiwania już warunkują możliwości ubiegania lub niemożność sięgania o środki czy kwestie więzów rodzinnych również? Np. brat z siostrą zamieszkują razem ale utrzymują się osobno, czy w takiej sytuacji zatrudnienie będzie spełniało warunki rozporządzenia?*
- *Czy istnieją wytyczne dotyczące zatrudnienia osób spokrewnionych w ramach zakresu wsparcia związanego z „rozwojem działalności gospodarczej” oraz „podejmowaniem działalności gospodarczej” (jeżeli tworzone są dodatkowe miejsca pracy oprócz osoby podejmującej działalność gospodarczą i wnioskodawca uzyskuje dodatkowe punkty określone w kryteriach wyboru danej LGD)?*

Odpowiedź:

Odpowiedź na pytanie dotyczące zatrudniania osób współpracujących, wymaga konsultacji z MRiRW i zostanie Państwu przekazana niezwłocznie po uzyskaniu stanowiska IZ.

PYTANIE NR 19

W sytuacji kiedy w małżeństwie mąż prowadzi firmę ogrodniczą, żona z kolei (z wykształcenia projektant ogrodów), chciałaby pozyskać środki na otwarcie działalności gospodarczej w zakresie zbliżonym do działalności męża (kod PKD obejmuje jedno i drugie działanie) czy tego rodzaju sytuacja staje na przeszkodzie uzyskania wsparcia w ramach PROW? Byłyby to dwie niezależne firmy, spełniające pozostałe warunki dostępu, kwestią podejmowania wzajemnej współpracy z pewnością miałyby miejsce, nie mniej jednak czy zbliżony zakres (a raczej kod PKD) jest tutaj przeszkodą?

Odpowiedź:

W § 8 rozporządzenia został określony katalog działalności, sklasyfikowanych w przepisach rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 24 grudnia 2007 r. w sprawie *Polskiej Klasyfikacji Działalności* (PKD) – które nie są objęte wsparciem. Ponadto, w zakresie podziałania 19.2 wsparcie może dotyczyć działalności gospodarczej, do której stosuje się przepisy ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej

Pytanie nie jest precyzyjne, gdyż nie wskazuje o jaki rodzaj działalności będzie ubiegać się wnioskodawczyni oraz czy będzie wykonywać działalność jako osoba współpracująca („kwestia podejmowania wzajemnej współpracy z pewnością miałyby miejsce”), dlatego nie jest możliwe rozstrzygnięcie tej kwestii bez dokumentów źródłowych.

Jednocześnie należy zauważyć, że w myśl art. 3 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej przepisów tej ustawy nie stosuje się do działalności wytwórczej w rolnictwie w zakresie ogrodnictwa.

PYTANIE NR 20

Czy koszt zakupu środków transportu jest limitowany zgodnie z §18 ust 3 dla operacji polegającej na podejmowaniu działalności gospodarczej?

Odpowiedź:

Zgodnie z § 5 ust 1 pkt 3 rozporządzenia pomoc na operacje w zakresie podejmowania działalności gospodarczej, jest przyznawana jeżeli koszty planowane do poniesienia w ramach operacji mieszczą się w zakresie kosztów, o których mowa w § 17 ust 1 rozporządzenia.

Jednocześnie do operacji w ramach podejmowania działalności gospodarczej nie ma zastosowania § 18 ust 3 rozporządzenia, który ogranicza koszty transportu do wysokości nieprzekraczającej 30% pozostałych kosztów kwalifikowalnych operacji, pomniejszonych o koszty ogólne.

PYTANIE NR 21

Czy w ramach operacji polegających na „podejmowaniu działalności gospodarczej” oraz „rozwijaniu działalności gospodarczej” możliwe jest zatrudnienie emeryta, rencisty oraz osób niepełnosprawnych pobierających świadczenia?

Odpowiedź:

Zgodnie z § 2 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia pomoc jest przyznawana na operację w zakresie rozwoju przedsiębiorczości na obszarze wiejskim objętym strategią rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność (LSR) przez m.in. podejmowanie działalności gospodarczej lub rozwijanie działalności gospodarczej.

W przypadku operacji polegającej na podejmowaniu działalności gospodarczej, pomoc jest przyznawana, jeżeli podmiot ubiegający się o jej przyznanie podejmie we własnym imieniu działalność gospodarczą, do której stosuje się przepisy ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej, będzie ją wykonywał do dnia, w którym upłyną 2 lata od dnia wypłaty płatności końcowej, oraz m.in. utworzy co najmniej jedno miejsce pracy w przeliczeniu na pełne etaty średnioroczne, a osoba, dla której zostanie utworzone to miejsce pracy, zostanie zatrudniona na podstawie umowy o pracę.

W przypadku natomiast operacji polegającej na rozwijaniu działalności gospodarczej, pomoc jest przyznawana, jeżeli podmiot ubiegający się o jej przyznanie wykonuje działalność gospodarczą, do której stosuje się przepisy ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej oraz m.in. utworzy co najmniej jedno miejsce pracy w przeliczeniu na pełne etaty średnioroczne, a osoba, dla której zostanie utworzone to miejsce pracy, zostanie zatrudniona na podstawie umowy o pracę lub spółdzielczej umowy o pracę.

W świetle powołanych powyżej przepisów prawa, nie ma ograniczenia, co do możliwości zatrudniania emeryta, rencisty lub osób niepełnosprawnych pobierających świadczenia, jeżeli ww. osoby zostaną zatrudnione na podstawie umowy o pracę albo spółdzielczej umowy o pracę.

PYTANIE NR 22

Czy na działalność gospodarczą prowadzoną przez osobę ubezpieczoną w KRUS można uzyskać dofinansowanie w ramach zakresu wsparcia związanego z „rozwojem działalności gospodarczej”?

Odpowiedź:

W przypadku operacji polegającej na rozwijaniu działalności gospodarczej, pomoc jest przyznawana, jeżeli zostaną spełnione warunki określone w § 7 rozporządzenia.

W świetle powołanego powyżej rozporządzenia, nie ma ograniczenia w możliwości ubiegania się o wsparcie na rozwijanie działalności gospodarczej przez podmiot, który podlega ubezpieczeniu społecznemu rolników, jeśli spełnione są pozostałe warunki ubiegania się o wsparcie.

PYTANIE NR 23

Proszę o informację, czy w przypadku osób prowadzących działalność gospodarczą poza granicą Polski, w sytuacji zlikwidowania zagranicznej działalności gospodarczej Wnioskodawca może ubiegać się o środki w ramach zakresu wsparcia związanego z „podejmowaniem działalności gospodarczej”? Czy występuje okres karencji pomiędzy zlikwidowaniem działalności zagranicznej oraz podjęciem działalności gospodarczej w Polsce?

Odpowiedź:

Zgodnie z § 5 ust. 1 pkt 1 lit. b rozporządzenia, pomoc na operację w zakresie podejmowania działalności gospodarczej jest przyznawana jeżeli w okresie 2 lat poprzedzających dzień złożenia wniosku o przyznanie tej pomocy podmiot ubiegający się o przyznanie pomocy nie wykonywał działalności gospodarczej, do której stosuje się przepisy ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej, w szczególności nie był wpisany do Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej i nie została mu dotychczas przyznana pomoc na operację w tym zakresie.

Art. 1 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej wskazuje, iż ww. ustawa reguluje podejmowanie, wykonywanie i zakończenie działalności gospodarczej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz zadania organów w tym zakresie.

Jeśli zatem osoba prowadziła działalność gospodarczą za granicą i będzie spełniać warunki przyznania pomocy, może ubiegać się o wsparcie w zakresie podejmowania działalności gospodarczej.

PYTANIE NR 24

Czy kosztem kwalifikowalnym, w ramach zakresu wsparcia związanego z „podejmowaniem działalności gospodarczej” mogą być środki transportu? Jak rozumieć § 17 ust. 1, czy odnosi się on do wszystkich rodzajów wsparcia, z wyłączeniem operacji związanych z podejmowaniem działalności gospodarczej?

Odpowiedź:

Planowane do poniesienia w ramach operacji w zakresie podejmowania działalności gospodarczej winny mieścić się w zakresie kosztów, o których mowa w § 17 ust. 1 ww. rozporządzenia.

Oznacza to, że w przypadku gdy środek transportu jest niezbędnym elementem do realizacji operacji związanej z podejmowaniem działalności – zakup na potrzeby realizacji operacji jest dopuszczalny.

PYTANIE NR 25

Czy koszty wynagrodzenia i innych świadczeń, o których mowa w Kodeksie pracy, związanych z pracą pracowników Beneficjenta na podstawie odrębnych przepisów w związku z zatrudnieniem tych pracowników, w przypadku wsparcia związanego z „podejmowaniem działalności gospodarczej” oraz z „rozwijaniem działalności gospodarczej” będą kosztami kwalifikowalnymi?

Odpowiedź:

§ 17 ust 1 pkt 8) rozporządzenia określa, że koszty z tytułu wynagrodzenia i innych świadczeń, o których mowa w Kodeksie pracy, związane z pracą pracowników beneficjenta, mogą być uznane za kwalifikowalne wyłącznie w przypadku operacji w zakresie:

- rozwoju przedsiębiorczości na obszarze wiejskim objętym LSR, przez tworzenie lub rozwój inkubatorów przetwórstwa lokalnego produktów rolnych, będących przedsiębiorstwami spożywczymi, w których jest wykonywana działalność w zakresie produkcji, przetwarzania lub dystrybucji żywności pochodzenia roślinnego lub zwierzęcego lub wprowadzania tej żywności na rynek, przy czym podstawą działalności wykonywanej w tym inkubatorze jest przetwarzanie żywności (§ 2, ust.1 pkt. 2 lit. b) rozporządzenia);
- a) wspierania współpracy między podmiotami wykonującymi działalność gospodarczą na obszarze wiejskim objętym LSR (...) (§ 2, ust.1 pkt. 3 rozporządzenia).

W związku z powyższym, w przypadku operacji dotyczących rozwoju przedsiębiorczości na obszarze wiejskim objętym LSR, w zakresie:

- podejmowania działalności gospodarczej (§ 2, ust.1 pkt. 2 lit. a) rozporządzenia);
- rozwijania działalności gospodarczej (§ 2, ust.1 pkt. 2 lit. c) rozporządzenia);

koszty wynagrodzeń i pochodnych nie mogą kosztem kwalifikowalnym w zakresie rozwijania działalności gospodarczej albo kosztem planowanym do poniesienia w ramach podejmowania działalności gospodarczej.

PYTANIE NR 26

Czy za koszt kwalifikowalny w ramach wsparcia związanego z „podejmowaniem działalności gospodarczej” oraz „rozwijaniem działalności gospodarczej” można uznać koszt zakupu towaru przeznaczonego na sprzedaż lub koszt zakupu materiałów przeznaczonych do produkcji (firma rozpoczyna lub prowadzi działalność)?

Odpowiedź:

Pomoc na podejmowanie działalności gospodarczej jest przyznawana m.in. jeżeli koszty planowane do poniesienia w ramach operacji mieszczą się w zakresie kosztów, o których mowa w § 17 ust. 1 rozporządzenia. W przypadku operacji polegających na rozwijaniu działalności gospodarczej, koszty kwalifikowalne zostały określone w § 17 rozporządzenia.

§ 17 rozporządzenia **nie obejmuje kosztów bieżących**. Stosownie do art. 61 rozporządzenia 1305/2013² kosztami bieżącymi są: *koszty operacyjne; kosztów personelu; koszty szkolenia; koszty związane z kształtowaniem wizerunku; koszty finansowe lub koszty związane z tworzeniem sieci kontaktów*.

Wyjątkiem jest podnoszenie kompetencji osób realizujących operacje (§ 2 ust. 1 pkt. 2 rozporządzenia) oraz wynagrodzenia i inne świadczenia, o których mowa w Kodeksie pracy, związane z pracą pracowników beneficjenta, a także inne koszty ponoszone przez beneficjenta na podstawie odrębnych przepisów w związku z zatrudnieniem tych pracowników – w przypadku operacji w zakresie określonym w § 2 ust. 1 pkt 2 lit. b i pkt 3 rozporządzenia.

Zakup materiałów do produkcji stanowi bieżące koszty operacyjne prowadzenia działalności gospodarczej, dlatego nie może być kosztem podejmowania działalności gospodarczej albo kosztem kwalifikowalnym w zakresie rozwijania działalności gospodarczej.

PYTANIE NR 27

Proszę o informacje dotyczące wymaganej trwałości projektu (utrzymania działalności gospodarczej, a nie utrzymania miejsca pracy) w ramach wsparcia związanego z „podejmowaniem działalności gospodarczej” oraz „rozwijaniem działalności gospodarczej”? jaki jest rzeczywisty wymagany czas utrzymania działalności gospodarczej (okres trwałości utrzymania sprzętu) po otrzymaniu płatności ostatecznej?

Jak rozumieć § 27.1 pkt 1 rozporządzenia w sprawie wsparcia na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność dot. trwałości? Art. 71 rozporządzenia 1303/2013 mówi o zwrocie dotacji, jeżeli w ciągu 5 lat firma zaprzestanie działalności, a rozporządzenie 651/2014 (sekcja 2, artykuł 17) odnosi się tylko do miejsc pracy. Od jakiego okresu liczone jest utrzymanie miejsca pracy, czy zatrudnienia pracownika czy otrzymania płatności końcowej?

Odpowiedź:

Zgodnie z art. 71 rozporządzenia nr 1303/2013 w przypadku operacji inwestycyjnych okres trwałości operacji wynosi 5 lat od dnia wypłaty płatności końcowej. Jednocześnie ten sam artykuł stanowi, że państwa członkowskie mogą skrócić 5-letni okres trwałości do trzech lat w przypadkach dotyczących utrzymania inwestycji lub miejsc pracy stworzonych przez MŚP.

Zgodnie z § 27 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia, **umowa o przyznaniu pomocy zawiera w szczególności zobowiązania beneficjenta** prowadzącego mikroprzedsiębiorstwo albo małe przedsiębiorstwo w rozumieniu przepisów rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu – do zapewnienia trwałości operacji przez co najmniej 3 lata od dnia wypłaty płatności końcowej.

Jednocześnie operacje polegające na podejmowaniu działalności gospodarczej, z uwagi na formę wsparcia (ryczałt), nie są operacjami inwestycyjnymi (pomimo, iż mogą obejmować koszty związane z inwestycją), dlatego też nie mają do nich zastosowania postanowienia art. 71 rozporządzenia nr 1303/2013 w zakresie trwałości operacji.

W przypadku operacji polegającej na podejmowaniu działalności gospodarczej, beneficjent zobowiązuje się m.in. do:

1) podjęcia we własnym imieniu działalności gospodarczej, do której stosuje się przepisy ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej, i jej wykonywania do dnia, w którym upłyną 2 lata od dnia wypłaty płatności końcowej, oraz:

a) zgłoszenia beneficjenta do ubezpieczenia emerytalnego, ubezpieczeń rentowych i ubezpieczenia wypadkowego na podstawie przepisów o systemie ubezpieczeń społecznych z tytułu wykonywania tej działalności i podlegania tym ubezpieczeniom do dnia, w którym upłyną 2 lata od dnia wypłaty płatności końcowej, lub

b) utworzenia co najmniej jednego miejsca pracy w przeliczeniu na pełne etaty średnioroczne, gdy jest to uzasadnione zakresem realizacji operacji, zatrudnienia osoby, dla której zostanie utworzone to

² Zgodnie z art. 61 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1305/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) i uchylającym rozporządzenie Rady (WE) nr 1698/2005, zwanego dalej „rozporządzeniem 1305/2013”,

miejsce pracy, na podstawie umowy o pracę, a także utrzymania utworzonych miejsc pracy do dnia, w którym upłyną 2 lata od dnia wypłaty płatności końcowej.

PYTANIE NR 28

Czy w ramach zakupionego sprzętu (np.) koparki w ramach działania 19.2 możliwe będzie wykonywanie tylko usług tym sprzętem, czy możliwy będzie również wynajem zakupionego sprzętu?

Odpowiedź:

Pomoc przyznawana w ramach poddziałania 19.2 – kierowana jest w szczególności do podmiotów, które prowadzą lub podejmują działalność gospodarczą, do której stosuje się przepisy ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej.

Ponadto, w § 8 rozporządzenia określony został katalog działalności sklasyfikowanych w przepisach rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 24 grudnia 2007 r. w sprawie Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD), które nie są objęte wsparciem.

Jeżeli zatem wynajem koparki lub świadczenie usług tym sprzętem będzie zgodne z profilem działalności gospodarczej objętej wsparciem, i jednocześnie z założeń biznesplanu będzie wynikało ekonomiczne uzasadnienie operacji polegającej na prowadzeniu działalności gospodarczej w tym zakresie – wówczas możliwe będzie uzyskanie wsparcia dla takiego projektu.

PYTANIE NR 29

W którym momencie w ramach wsparcia związanego z „podejmowaniem działalności gospodarczej” powinna zostać założona w/w działalność, czy po złożeniu wniosku o przyznanie pomocy, czy dopiero po podpisaniu umowy?

Odpowiedź:

Zgodnie z § 5 pkt 1 lit. b rozporządzenia wymagane jest, aby podmiot ubiegający się o przyznanie pomocy w zakresie podejmowania działalności gospodarczej przed złożeniem wniosku o przyznanie pomocy nie wykonywał działalności gospodarczej, do której stosuje się przepisy ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej. Określony w powyższym przepisie dzień stanowiący punkt odniesienia do obliczenia okresu nie wykonywania tej działalności został wskazany jako moment bazowy dla podmiotu dokonującego weryfikacji ww. warunku. Nie oznacza to jednak, że podjęcie działalności gospodarczej może nastąpić od dnia złożenia wniosku o przyznanie pomocy. Z istoty zakresu, jakim jest podejmowanie działalności gospodarczej wynika, iż podjęcie działalności gospodarczej powinno nastąpić po zawarciu umowy o przyznanie pomocy, bowiem w wyniku przyznania pomocy nastąpi utworzenie nowego podmiotu podejmującego działalność gospodarczą. Dopuszczenie innej możliwości oznaczałoby w praktyce, że pomoc zostanie przyznana nie na podjęcie działalności gospodarczej lecz na rozwój już istniejącego podmiotu.

PYTANIE NR 30

Czy w ramach podejmowania działalności gospodarczej kosztem kwalifikowalnym będzie zakup gotowych domków turystycznych przeznaczonych na wynajem?

Odpowiedź:

W zapytaniu brak jest szczegółowych informacji pozwalających na jednoznaczną odpowiedź co do kwalifikowalności zakupu gotowych domków turystycznych.

Należy mieć na uwadze, że w ramach poddziałania 19.2 katalog kosztów / kosztów kwalifikowalnych nie obejmuje zakupu nieruchomości. Wobec powyższego, w przypadku gdy planowane do zakupu domki turystyczne będą stanowiły nieruchomość w rozumieniu przepisów powszechnie obowiązującego prawa, nie będą wpisywać się w zakres kosztów operacji polegającej na podejmowaniu działalności gospodarczej.

Jeśli jednak przedmiotem operacji będzie budowa domków turystycznych przeznaczonych na wynajem – pod warunkiem spełnienia pozostałych kryteriów dostępu do wsparcia – możliwe będzie uzyskanie wsparcia na podjęcie działalności gospodarczej w tym zakresie.

PYTANIE NR 31

Czy beneficjent realizujący operację z zakresu zapisanego w § 2 ust. 1 pkt 2 lit. c rozporządzenia z dnia 24 września 2015 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach poddziałania „Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność” w ramach PROW na lata 2014-2020 może w wyniku realizacji operacji zatrudnić pracownika korzystając z mechanizmu subsydiowanego zatrudnienia i czy zatrudnienie takie zostanie uznane za spełnienie warunku utworzenia miejsca pracy, o którym mowa w § 7 ust. 1 pkt 2 lit. a)?

Odpowiedź:

Odpowiedź na pytanie dotyczące zatrudniania osób współpracujących, wymaga konsultacji z MRiRW i zostanie Państwu przekazana niezwłocznie po uzyskaniu stanowiska IZ.

PYTANIE NR 32

Czy możliwe jest dofinansowanie zakupu używanego środka transportu (samochodu) w ramach poddziałania 19.2?

Odpowiedź:

Zgodnie art. 45 ust. 2 rozporządzenia nr 1305/2013 wydatki kwalifikujące się do wsparcia z EFRROW ograniczają się do (m.in.) kosztów zakupu (...) nowych maszyn i wyposażenia do wartości rynkowej majątku.

Rozporządzenie wprowadza jeden wyjątek, który dotyczy możliwość zakupu **używanych maszyn lub wyposażenia, stanowiących eksponaty – jedynie w przypadku operacji w zakresie zachowania dziedzictwa lokalnego (§ 17 ust 1 pkt 5 rozporządzenia)**.

Oznacza to, iż zakupu używanego środka transportu nie można zaliczyć do kosztów kwalifikowalnych w ramach realizacji operacji lub kosztów stanowiących podstawę wyliczenia premii.

Departament Działani
Delegowanych
DYREKTOR
Dorota Chliłik

Do wiadomości:

Pan Dariusz Nieć - Dyrektor DROW MRiRW

Rozdzielnik do pisma: DDD-WL.6933.64.AK.MJ.2016 z dnia 11.09.2016 r.

1. **Pan Paweł Czyszczon**
Dyrektor Wydziału Obszarów Wiejskich
Urząd Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego
2. **Pani Elżbieta Siemiątkowska**
Dyrektor Departamentu Rozwoju Obszarów Wiejskich
Urząd Marszałkowski Województwa Kujawsko-Pomorskiego
3. **Pan Edmund Bożeński**
Dyrektor Departamentu Programów Rozwoju Obszarów Wiejskich
Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego
4. **Pan Józef Giemza**
Dyrektor Departamentu Programów Rozwoju Obszarów Wiejskich
Urząd Marszałkowski Województwa Lubuskiego
5. **Pani Maria Kaczorowska**
Dyrektor Departamentu Funduszu Rozwoju Obszarów Wiejskich
Urząd Marszałkowski w Łodzi
6. **Pan Hubert Guz**
Dyrektor Departamentu Funduszy Europejskich
Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego
7. **Pan Radosław Rybicki**
Dyrektor Departamentu Rolnictwa i Modernizacji Terenów Wiejskich
Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego
8. **Pan Tomasz Karaczyn**
Dyrektor Departamentu Programów Rozwoju Obszarów Wiejskich
Urząd Marszałkowski Województwa Opolskiego
9. **Pani Magdalena Sobina**
Dyrektor Departamentu Programów Rozwoju Obszarów Wiejskich
Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego
10. **Pani Elżbieta Filipowicz**
Dyrektor Departamentu Rozwoju Obszarów Wiejskich
Urząd Marszałkowski Województwa Podlaskiego
11. **Pani Justyna Durzyńska**
Dyrektor Departamentu Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich
Urząd Marszałkowski Województwa Pomorskiego
12. **Pan Jerzy Motłoch**
Dyrektor Wydziału Terenów Wiejskich
Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego
13. **Pan Krzysztof Domagała**
Dyrektor Świętokrzyskiego Biura Rozwoju Regionalnego
14. **Pan Jarosław Sarnowski**
Dyrektor Departamentu Rozwoju Obszarów Wiejskich i Rolnictwa
Urząd Marszałkowski Województwa Warmińsko-Mazurskiego
15. **Pani Izabela Mroczek**
Dyrektor Departamentu Programów Rozwoju Obszarów Wiejskich
Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego
16. **Pan Artur Przybylski**
p.o. Dyrektora Wydziału Programów Rozwoju Obszarów Wiejskich
Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego

